

Kurp “braucam” ar savu uzņēmumu?

Uzņēmumu vadības sistēmas parāda ceļu

Žurnāls NEXT, maijs 2009

Mēs automašīnu vadām ar skatu uz priekšu, bieži paskatāmies uz instrumentu paneli, lai redzētu, cik ātri braucam, cik degvielas atlicis un vai motors netiek *pārpūlēts* ar liekiem apgriezieniem. Bieži paskatāmies arī spogulī, lai pārliecinātos, vai kāds mūs necenšas apdzīt.

Bet kā mēs vadām savu uzņēmumu? Ja izmantojam līdzību ar automašīnas vadīšanu, tad daudziem priekšējais vējstikls ir aizkrāsots. Instrumentu paneļa nav, bet laipns cilvēks (grāmatvedis) ik pa 15 minūtēm (reizi ceturksnī) no aizmugures sēdekļa pasniedz zīmīti, kas vēsta, kur esam bijuši un cik ātri tobrīd braucām. Sīkā drukā ir norādīts degvielas patēriņš, motora temperatūra, kā arī dažādi citi dati un rādītāji no pagātnes. Vai šobrīd braucam pa ceļu, vai *auzās*, varam tikai minēt un cerēt uz labāko... Protams, ir dzirdēts par tādu ERP (*Enterprise Resource Planning*/uzņēmuma resursu plānošanas vai uzņēmuma vadības programmatūru), bet tā taču tā pati grāmatvedība vien ir? Plānošanu jau veic uzņēmuma valde, pārlasot atskaites un veidojot nākamā ceturkšņa un gada budžetu.

Tomēr uzņēmums nav gluži automašīna. Faktiski katrai funkcionālai apakšvienībai – pārdošanai, ražošanai, personālam, noliktavai, administratīvai lietvedībai, sagādes daļai u.tml. – ir sava daļa no izpildāmā plāna un budžeta, kas ir kā braucamā ceļa karte. Taču *šofera vietas* aprikojums ir līdzīgs – tā kā skats uz priekšu ir aizsegts, tad lēmumus, uz kuru pusi doties, pieņem, balstoties uz novecojušu informāciju. Turklāt tas, uz kuru pusi *stūrē* viens no šoferiem (biznesa apakšvienības vadītājiem), pēc *savienoto naudas/resursu trauku* principa ietekmē citus. Pārdošanas daļai tiek iesniegti pasūtījumi, bet noliktava ir patukša, tādēļ sagādei ir jārikojas un finanšu daļai ir jābūt resursiem šo darījumu apmaksai līdz brīdim, kad pircēji samaksās par iegādāto.

Vai nebūtu labi, ja uzņēmuma vadītāji varētu *braukt*, pārredzot ceļu un visus brauciena parametrus uz instrumentu paneli? Moderna uzņēmuma vadības sistēma rada šādu iespēju – vadīt gan uzņēmumu kopumā, gan katru no tā apakšvienībām un būtiskākajām funkcijām. Tāpat kā instrumentu panelis automašīnā, atbilstoša ERP sniedz iespēju lēmumu pieņemējam konspektīvi pārredzēt visu informāciju, uz ko balstīt lēmuma pieņemšanu – *griezties pa labi, samazināt vai paātrināt gaitu* u.tml. Tas ir tikpat vienkārši, kā paskatīties uz digitālu ātruma rādītāju vai oranžu lampiņu, kas brīdina par zemu degvielas līmeni.

Automašīnu instrumentu paneli ir vienkārši (vismaz viena modeļa ietvaros), bet moderna ERP sistēma ļauj katrai funkcijai un lietotājam pielāgot savu *instrumentu paneli*. Un tā funkcionalitāte un informācijas bagātība var būt visai liela. Auto elektronika varbūt vēl nav tik tālu attīstīta, ka spētu automašīnas vadītājam sniegt datus par laiku un vietu, kad braukts ar optimālu degvielas patēriņu, taču vadības sistēmas ļauj grafiski atainot laikus, kad uzņēmuma darbība sasniedza iecerēto rentabilitāti vai arī atpalika no tās. Tā iespējams iedegt *oranžo gaismu*, ja novirzāmies no vēlamajiem parametriem, un atspoguļot novirzīšanās cēloņus – piemēram, kāda pusfabrikāta sadārdzināšanos vai nepareizas atlaides piemērošanu noteiktai klientu grupai.

Šāda vadības sistēma, protams, ir informācijas tehnoloģiju risinājums, bet tas nav IT nodaļu vai administratora *īpašums*. Jūsu kompānijas autoparks taču nepieder autoservisam, tā vistiešākie saimnieki ir lietotāji – šoferi, kas vadā jūsu preces, vai darbinieki, kas braukā, pildīdami savus darba uzdevumus. Iekāpjot automašīnā, taču katrs vadītājs noregulē stūri, sēdekli un instrumentu paneļa apgaismojumu pēc savām vajadzībām.

Neiedziļinoties IT nozares žargonā, Latvijā sevi jau apliecinājušā *Epicor* risinājumi un daudzas citas līdzīgas sistēmas ir veidotas pēc uz pakalpojumiem vērsta arhitektūras (*Service Oriented*

Architecture) principiem. Tas nozīmē, ka uzņēmuma vadības sistēmu var samērā vienkārši pielāgot konkrētu lietotāju un uzņēmuma funkciju vajadzībām. Savienotie naudas, preču un dokumentu plūsmas *trauki* darbojas modernas, efektīvas un uzdevumiem pielāgojamas datu apmaiņas vidē. Ja noliktava prasa palielināt kādas preces krājumu, šis lēmums automātiski ietekmē visus saistītos rādītājus, arī tādus, kas atsevišķam lēmuma pieņēmējam nav jāzina (algas, ko maksā par papildu darbu, finanšu daļas iekšējos rentabilitātes aprēķinus u.tml.). Tādēļ piekļuvi informācijai iespējams regulēt centralizēti.

Epicor programmatūru lietotājam nav jāatrodas pie sava datora kantorī, lai tās izmantotu. Šīs uzņēmumu vadības sistēmas var lietot attālināti – no portatīvā datora, plaukstdatora un pat mobilā tālruņa ar attiecīgo funkcionalitāti.

Daiņa Zīraka, *viaPro* valdes locekle: “Mēs specializējamies *Epicor* risinājumu ieviešanā un pielāgošanā. Strādājam ar uzņēmumu vadītājiem, lietotājiem un IT speciālistiem, lai katrs no sistēmas varētu iegūt to funkcionalitāti, kas ir vajadzīga lēmumu pieņemšanai un darba pienākumu pildīšanai. *Epicor* ir viena no tām sistēmām, kura labi padodas pielāgošanai jauniem biznesa procesiem, jo ir iekšēji uzbūvēta pēc SOA standartiem. Ātra adaptēšanās spēja sniedz uzņēmumam konkurences priekšrocības.”

Andris Zībarts, *Epicor Software Latvija* pārdošanas un izplatīšanas vadītājs: “Mēs piedāvājam uzņēmējiem konkurētspējīgu uzņēmuma vadības risinājumu, kas sevi jau ir starptautiski pierādījis ar tādiem produktiem kā *iScala* un *Scala*. Jaunākie *Epicor* risinājumi pilnībā integrē visplašāko biznesa procesu loku un piedāvā spēcīgus analītiskus un lēmumu atbalsta rīkus, kas pat IT nespeciālistam ir vienkārši lietojami. Sistēmu var iegādāties, pērkot konkrētajam uzņēmumam nepieciešamās daļas (moduļus). Tā nav paredzēta tikai lieliem uzņēmumiem, jo spēj augt un izvērsties, pielāgojoties uzņēmuma izaugsmei un attīstībai.”

Artūrs Grickus, auditorfirmas *Ernst & Young Baltics* vadības risinājumu pakalpojumu nodaļas projektu vadītājs: “*Ernst & Young Baltics* ir veicis uzņēmuma resursu plānošanas sistēmu izvēli un ieviešanas konsultēšanu daudziem lieliem Latvijas uzņēmumiem. Kā optimālāko savām vajadzībām *Ernst & Young Baltics* šobrīd izmanto *Epicor* programmatūru. ERP apkopo plašu uzņēmuma darbības datu klāstu, palīdz vadītājiem novērtēt sava uzņēmuma dotā brīža stāvokli un sniedz atbalstu operatīvo un stratēģisko lēmumu pieņemšanai. Uzņēmuma resursu plānošanas sistēmai var piešķirt parametrus atbilstoši konkrētā uzņēmuma prasībām. Šāda sistēma palīdz dinamiski vadīt uzņēmumu, spēj kontrolēt biznesa procesus, kā arī efektīvi palīdz novērst kļūdas vai apzināti nepareizu rīcību. ”

Epicor Software Latvija ir *Epicor Software Corporation*, kas ir sestais lielākais ERP sistēmu izstrādātājs pasaulē, risinājumu, tai skaitā uzņēmuma vadības programmatūras *iScala*, pārstāvis Latvijā. Vairāk nekā 15 gadu ilgā pieredze, kas iegūta, darbojoties Latvijā, apvienojumā ar 20 gadus ilgo pasaules mēroga pieredzi *Epicor* speciālistiem ļauj pārzināt un izprast vietējā tirgus specifiskās vajadzības un nodrošināt augstas efektivitātes risinājumus.

viaPro ir biznesa vadības programmatūras ieviešanas uzņēmums ar daudzu gadu praksi *Epicor* risinājumu ieviešanā un biznesa procesu integrācijā gan vietējiem, gan starptautiskiem uzņēmumiem. Uzņēmumam ir eksperta līmeņa zināšanas *iScala* ERP pielietojumam dažādās nozarēs pilnam biznesa procesu kopumam, no pārdošanas līdz ražošanai un pēc- pārdošanas servisam.